

Tiggeri och välgörenhet

Jean Revolt

1922

”Icke barmhärtighet men rättvisa! Barmhärtigheten har endast förlängt nöden i det oändliga, rättvisa skall bota den. Det var efter rättvisa de elända hungrade, endast en handling av rättvisa kunde sopa bort den gamla världen och bygga upp den nya.” - Emile Zola.

Den ekonomiska depressionen, som ju är en logisk följd av det nuvarande kapitalistiska produktionssystemet, har bragt tusentals arbetarefamiljer i detta land i yttersta nöd och elände, ja långt under svältgränsen. I mångtusende arbetarehem, vilka drabbats av arbetslösheten och krisens verkningar överhuvud, råder snart sagt en fullständig brist på det allra nödvändigaste som till livets uppehälle och nödtorft hör: föda, kläder och bränsle till att hålla borta hunger och köld, för att nu inte tala om alla de arbetslösa ungarlar som sakna både hem och bostad, och vilka sålunda hungrande och frysande måste tillbringa dagar och nätter ute eller varhelst de kunna komma åt att sjålas ig till ett krypin, en vrå i en trappuppgång eller dylikt för natten. Detta obeskrivliga nödtillstånd, som dessa arbetarefamiljer och arbetslösa arbetare befinna sig i, kan ej helt fattas och förstås av dem som personligen själva icke leva under detsamma eller någonsin förut haft att kämpa mot svälten och nöden.

Överklassen och medelklassen i de större städerna, där nöden är som störst, kunna icke alldeles undgå att märka det växande armodet och eländet i arbetarekvarteren, om ej annat så erinras de ständigt härom av tidningspressen, genom de offentliga och enskilda tiggerierna med bön om hjälp till de nödställda, men de kunna aldrig göra sig en verklig föreställning om nödens rätta omfång och intensitet. Någon gång händer det att tidningspressen lämnar en och annan interiör från arbetarehem, där familjerna råkat i svåra ekonomiska omständigheter på grund av arbetslöshet, med samtidigt en uppmaning till allmänheten att bispringa dem med ekonomisk hjälp; men detta är dock undantagsvis och sker endast i vissa särskilt »uppdagade» fall.

Häriigenom bibringas den med de verkliga förhållandena oinvidig den föreställningen att nöden bland de arbetslösa med eller utan familj i allmänhet icke är så stor som den i verkligheten är. De arbetslösa arbetarnas allmänna läga - man skulle också nästan kunna säga de arbetande arbetarnas - kan, med hänsyn till deras enda s. k. inkomst, som utgöres av det löjligt låga kommunala understödet, sägas ligga så nära gränser för existensminimum, som det över huvudtaget är möjligt för att de inte alldeles skola duka under; de ha med andra ord gjorts till en parasklass utan sken av existensberättigande.

För att i någon mån söka avhjälpa den bittraste nöden bland de arbetare, som drabbats av arbetslösheten, har olika arbetareorganisationer, borgerliga och religiösa välgörenhetsinrättningar à la frälsningsarmén etc. tagit initiativ till insamlande av frivilliga bidrag till dessa. Ja det har t. o. m. gått så långt att man formligen organiserat ett systematiskt offentligt tiggeri, varvid man företrädesvis väner sig till de »bättre och lyckligare lottade i samhället med en varm vädjan om snar hjälp till de ofrivilligt lottade i samhället med en varm vädjan om snar hjälp till de ofrivilligt arbetslösa och nödlidande», som det så vackert heter i uppropen. Arbetarna tigga således allmosor av överklassen, av dem som de ha blivit utplundrade och skinnade och som äro orsaken till deras nuvarande sorgliga belägenhet. Inför dem krypa de nu på knäna i smutsen och tigga om barmhärtighet och medkänsla, om nådesmulorna som falla från deras rika bord likt en Lazarus.

För varje socialistiskt medveten arbetare måste detta tiggeri, vari arbetareorganisationer deltaga kännas motbjudande och förödmjukande. Och man frågar sig ovillkorligen huru långt arbetarna skola gå på förödmjukelsens och självförnedringens väg...

Vilken tragik ligger det icke i netta sakförhållande; att arbetarna som genom sitt produktiva arbete skapat alla värden och allt det tillgängliga kapital, som väntar på att bli brukat, dels för omedelbar konsumtion, dels för produktionens igångsättande, måste tigga sig till livsuppehållet, överlämnade på nåd och onåd åt ett fullständigt godtycke, medan de som icke ha bidragit ett jota till det produktiva arbetet, samhällsparasiterna, vid sidan av nöden och eländet föra ett liv i lyx och överflöd. Orättvisan häri torde väl stå så uppenbar för en och var att man inte ens behövde påvisa densamma. Det är i egenskap av samhällsnyttiga individer arbetarna ha att kräva »rätten till livet» - och alltså icke av nåd - emedan denna rätt är och alltid måste vara betingad av arbetet, det samhällsnyttiga. Men då nu massor av arbetare, tack vare ett vansinnigt ordnat produktionssystem, framtagna arbete och därmed möjligheterna till sin existens, så är det samhällets plikt och skyldighet att antingen ge dem arbete eller och medel till uppehälle. I vart fall ha dessa arbetare rätt att utkräva sin annars av det hopsparade

samhälleliga kapitalet d. v. s. det kapital och produktionsresultat, som besittes och disponeras av en handfull kapitalister - av vilket de arbetslösa nu erhålla en försvinnande liten bråkdel i form av hoptiggda nådegåvor...

Att hjälpa en människa, som på ett eller annat sätt råkat i olycka, är i och för sig en god och ädel handling. Och en sådan välgörenhet, vilken är av rent mänskligt ursprung, ha vi ingenting att invända mot. Tvärtom böra vi uppmuntra den, emedan en dylik välgörenhet endast är ett uttryck för sann humanitet och vilar på den mest upphöjda etik, vilken kan uttryckas i satsen: solidaritet och inbördes hjälp.

Men denna välgörenhet kan inte på något sätt jämföras med den s. k. välgörenhet, som överklassen utövar mot de fattiga, d. v. s. arbetarna; ty den sistnämnda arten är blott skenbar och falsk och skulle närmast kunna liknas vid den tjuv, som bestal sin medmänniska på allt hon ägde, men sedan av pur medlidande för den bestulne lämnade tillbaka en liten del av det stulna.

Den av överklassen utövade välgörenheten bottnar i de sociala missförhållandena, id en ojämn fördelning av samhällsförmögenheten, produktionsresultatet, och existerar blott därför. Tag bort de sociala missförhållandena och fördela samhällsprodukterna lika till en och var, så kommer också den sociala välgörenheten alldeles att bortfalla. Arbetarna ha icke att tigga om barmhärtighet och välgörenhet av de besittande, utan istället att kräva rättvisa, som Zola säger. Och vill man icke godvilligt ge oss rättvisa - nåväl då taga vi den!

Det Anarkistiska Biblioteket

Jean Revolt
Tiggeri och välgörenhet
1922

Tidningen Brand #1 1922

www.anarkistiskabiblioteket.se